

”Med Albatros gennem Vietnam”

Her er nogle minder fra en rejse gennem Vietnam i november 2011.

Jeg har indsat rejseprogrammet fra Albatros Rejser, mine personlige notater fra rejsen med mine fotos, en lille quiz om Vietnam, en liste over deltagerne i rejsen og nogle fotos, som Thor Solheim har sendt til mig. Der er også lidt noter om Vietnams historie, religion, geografi, etc.

Lise Holoes har bidraget med ovenstående foto fra oversvømmelsen i Hoi An, og hun har også taget fotografiet på denne berettelses sidste side.

Jeg håber disse sider kan medvirke til, at vi alle længe kan mindes alle de gode og spændende oplevelser, som vi fik på denne rejse. Jeg håber, at I tager det som en fin udfordring at læse det på dansk, selvom jeg skulle ønske, at det kunne have været på flot norsk.

Jeg var glad for at være rejseleder på denne rejse, og jeg vil takke alle rejsedeltagerne for fint samarbejde på turen – alle deltagers positive medvirken er meget vigtig for, at den fælles oplevelse bliver så god som på denne rejse.

Forhåbentlig på gensyn og mange gode hilsner fra Martin, martin@smedebol.dk

VIETNAM FRA HANOI TIL SAIGON MED SMAALENENE

Opplev vakker natur, livlige markeder, sjarmerende byer og pulserende metropoler
– med Albatros-reiseleder, 14 dager

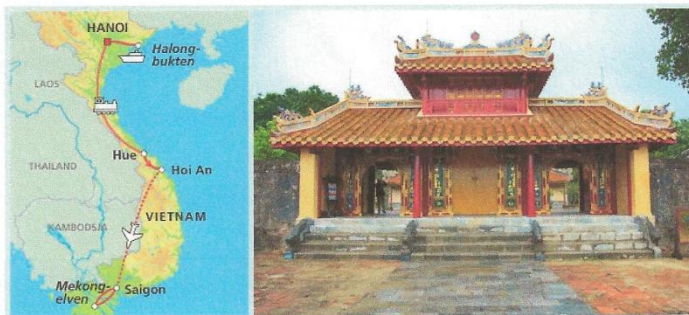

Få det beste av Vietnam på to spennende uker! Vi begynner reisen med et besøk i den fantastiske Halongbukten, hvor vi seiler mellom 3.000 grønnkledde fjelltopper. Heretter venter hovedstaden Hanoi, der vi blant mange andre ting ser Ho Chi Minhs Mausoleum, kjører gjennom den gamle bydelen i sykkeltaxi og ser det tradisjonelle vandduketeateret.

Neste spennende by er den gamle keiserhovedstaden Hué, som er over 2.000 år gammel. Vi besøker de gamle keisermausoleene og Thien Mu-pagoden. Og får en seiltur på Parfymefloden som renner gjennom byen; floden som ble uoddeliggjort i Tomm Kristiansens bok "På Parfymefloden". I Hoi An går vi gjennom snevre, sjarmerende gater i den historiske bydelen, som på grunn av sin godt bevarte, århundregamle arkitektur, er på UNESCOs liste over verdens kulturarv. Vi avslutter dagen med en seiltur på elva i solnedgangen.

Vi flyr til Saigon (Ho Chi Minh City), en moderne vietnamesisk storby som har bevart forankringen i historien. Vi besøker blant annet Gjenforeningspalasset, Notre Dame-katedralen og det spennende Binh Tay-markedet i byens chinatown. Vi har også en utflykt til Cu Chi-tunnellene, som den vietnamesiske motstandsbevegelse brukte til geriljakrig under Vietnamkrigen. Vi fortsetter til det frodige Mekongdeltaet, og seiler på små kanaler til landsbyer, plantasjer og flytende markeder, før vi vender tilbake til Saigon og har hjemreise neste dag.

Avreise: Pris: Varighet: Bemerkninger: Bestilling:

DAGSPROGRAM

Dag 1. Avreise fra Oslo

Fra Oslo flyr vi av sted mot Vietnam og ankommer neste morgen.

Dag 2. Ankomst til Hanoi, Vietnam, kjørsel til halongbukten

Vi lander om morgenen i Hanoi og kjører umiddelbart videre forbi rismarker, over floder og gjennom landbruksområder til den vakre Halongbukten, der vi blir innkvartert på hotellet vårt. Resten av dagen er til fri disposisjon.

Dag 3. Seiltur i Halongbukten, grotter og videre til Hanoi

Den første del av dagen skal vi på en seiltur i bukten som er et av naturens ubestridte vidunder. 3.000 kalksteinsfjell i all verdens former er strødd ut over det stille, blågrønne vannet, og det er en fantastisk opplevelse å seile rundt mellom de særpregede grønnkledde fjelltoppene. Vi går i land på noen av de små øyene og utforsker de underjordiske grottene og nyter utsikten fra fjellene. Etter lunsj (som vi nyter om bord på båten) går vi i land og kjører til Hanoi, der vi innkvarterer oss på hotellet vårt.

Dag 4. Hanoi. Byrundtur, sykkeltaxi-tur og vandduketeater

Dagen er avsatt til å se nærmere på noen av hovedstadens mange flotte severdigheter. Vi begynner ved Ho Chi Minhs imponerende mausoleum, hvor den store landsfaders jordiske rester, siden hans død i 1969, er blitt oppbevart i en glass-sarkofag. Mausoleet er imidlertid stengt hvert år i oktober-november, for da er den balsamerte president i Moskva for å få en en ansiktsløftning post mortem.

Vi blir i Ho Chi Minhs verden og går over til huset hans som ligger bak mausoleet. Det lille huset er bygget på søyler med tradisjonelle, vietnamesiske hus som forbilde.

Huset, som står slik Ho Chi Minh etterlot det, er idyllisk plassert i en velfrisert hage direkte ned til en stor sjø med masse fisker.

Vi vender oss deretter mot noen av Hanois religiøse severdigheter. En av byens mest berømte pagoder, En-søyle-pagoden, ble bygget av keiser Ly Thai Tong i 1049 til ære for den barmhjertige gudinne, som hadde vist seg for ham og lovet ham en sønn og dermed en arvtager. Pagoden er av tre og bygget på en enkelt steinsøyle. Den skal symbolisere en lotusblomst som stiger opp av Sorgens Hav. Litteraturtemplet – som er landets kanskje best bevarte eksempel på tradisjonell arkitektur – ble bygget i år 1070 av keiser Ly Thanh Tong til ære for den kinesiske filosof Kungfutse. Templet ble i 1076 omdannet til Vietnams første universitet, for at mandarinenes sønner skulle ha et sted å utdanne seg. Keiser Le Thanh Tong beordret i 1484 at det skulle oppstilles en steinplate for hver ung mann som mottok en doktorgrad som avslutning på sin utdanning. Det var likevel svært vanskelig å oppnå en doktorgrad. I perioden fra 1442 til 1778 er det kun blitt til oppstilt 82 minneplater.

Heretter skal vi i fengsel, nemlig i Hoa Lo Fengselsmuseum – også kjent som Hanoi Hilton. Fengslet var midlertidig oppholdssted for amerikanske krigsfanger under Vietnamkrigen. Blant annet har den amerikanske senator John McCain, som stilte opp i presidentvalget 2008 mot Barack Obama, vært fengslet her. Fengslet ble bygget av de franske koloniherrer i 1896, og noen av de uhyggeligste utstillinger i museet viser franskmennenes behandling av vietnamesiske frihetskjemper.

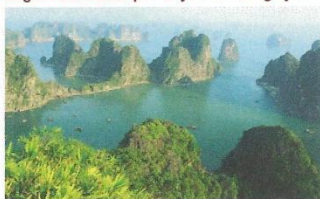
Vi slutter byrundturen ved Hoan Kiem-sjøen, som ligger som en frefylt oase midt i Hanoi. Midt i sjøen ligger en liten øy med et turkisfarget tempel med en rød stjerne øverst. På en liten øy i den nordlige delen av Hoan Kiem-sjøen ligger Ngoc Son-templet (Jadebjerg-templet), som ble grunnlagt i 1700. Man kommer over til øya ved å krysse den rødmalte trebroen Huc.

Vi prajer en sykkeltaxi og kjører en tur gjennom byens gamle bydel. Om kvelden ser vi en forestilling av det berømte vandukketeateret, som er helt unikt for Vietnam – og som oppleves best i Hanoi.

Dag 5. Tid på egen hånd i Hanoi og nattog til Hué

Dagen er fri til å se mere av byen, før vi først på kvelden tar nattoget til Hué. Toget er et alminnelig, offentlig vietnamesisk tog. Vi har bestilt plasser på beste klasse, der man reiser i små kahytter med fire senger, men man bør ikke forvente den helt store luksus her.

Dag 6. Hué. Seiltur på Parfyemefloden og byrundtur

Tidlig om morgenen ankommer vi til Hué, som historisk sett er Vietnams mest interessante by. Byen ble grunnlagt i år 300 f.Kr. og var keiserhovedstad i årene 1802-1945. Ved ankomsten kjører vi til en lokal restaurant og spiser frokost.

Heretter drar vi på en spennende seiltur på Parfyemefloden (Song Huong), som løper gjennom Hué. Vi seiler ut til Thien Mu-pagoden, som er blitt et slags uoffisielt symbol på den gamle keiserbyen. Den 21 meter høye pagoden ligger vakkert plassert på en topp med utsikt over floden. Pagoden ble bygget i 1844 av keiser Thieu Tri, men den er

bare den seneste av en lang rekke pagoder, der den første ble grunnlagt allerede i 1601. Hver av de syv etasjene er dedikert til en Buddha som oppstår i menneskelig form, og i bygningene ved siden av pagoden kan man blant mye annet se den kjempestore klokken Dai Hong Chung, som ble støpt i 1710. Den veier 2.052 kilo, og klangen sies å kunne høres på ti kilometers avstand.

Heretter skal vi en tur til citadellet, byens gamle festning. Keiser Gia Long påbegynte i 1804 det store citadellet, som er omgitt av en vanngrav og en ti kilometer lang mur. Opprinnelig var muren bygget av jord, men på begynnelsen av 1900-tallet arbeidet titusener av menn i flere år på å dekke murene med et tykt lag murstein. Mange av byens severdigheter – inklusiv keiserens veldig komplekse av palasser og mottagelsessaler – og en stor del av befolkningen har hjemmet innenfor de to meter tykke murene. Dessverre ble mange av bygningene i citadellet ødelagt under Tet-offensiven, et av Vietnamkrigens blodigste oppgjør.

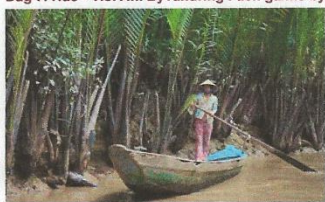
Om ettermiddagen besøker vi Tu Ducs og Khai Dinh's mausoleer. Keiser Tu Duc styrte landet fra 1848 til 1883 og levde i sand keiserlig luksus. Hans mausoleum bærer tydelig preg av hans storhet, og det ble konstruert slik at han kunne bruke det både før og etter sin død. Man kan se Hoa Khim-templet, som han brukte som palass når han var på et av sine lengerevarende besøk ved mausoleet, og båtplassen, hvor han la til, når han hadde

vært på jakt på Tinh Kiem-øya.

"Andealléen", som fører til gravsteins-paviljongen, er flankert av en æresgarde med elefanter, hester, tjenere og militærmandariner, som alle er lavere enn 153 centimeter – for det var keiserens høyde...

I den murte paviljongen ligger keiserens gigantiske gravstein – den største i Vietnam. Den veier 20 tonn, og det tok fire år å transportere gravsteinen de 500 kilometer fra området rundt Than Hoa til mausoleet. Men faktisk er keiser Tu Duc slett ikke begravet her i mausoleet, og ingen vet hvor han og alle hans rikdommer gjemmer seg, for de hugget hodet av alle de 200 menneskene som hadde vært involvert i begravelsen, for å unngå gravrøveri. Khai Dinh's mausoleum er til gjengjeld et vitnesbyrd om det vietnamesiske keiserdømmets undergang, da landet ble kolonisert av franskmennene. Keiser Khai Dinh regjerte fra 1916 til 1925, og hans gigantiske betongmausoleum ble bygget i årene 1920-1931. Mausoleet er flott utsmykket, men med en blanding av europeisk og vietnamesisk kunst og kultur – selv æresgardenes ansiktstrekk er av blandet opprinnelse. Mausoleet er veldig stort og strekker seg mot himmelen med flere bygninger og gårder i flere etasjer. Sist på ettermiddagen kjører vi tilbake til Hué.

Dag 7. Hué – Hoi An. Byvandring i den gamle bydelen og seiltur i solnedgangen på Thu Bon-floden

Etter frokost på hotellet forlater vi Hué og kjører mot Hoi An, som er Vietnams mest sjarmerende og best bevarte by med en helt utrolig historie som går mange tusen år tilbake. Mange bygninger i den gamle bydelen – kinesiske, franske og vietnamesiske – er i dag fredet og fremstår som små arkitektoniske perler, som på nesten mystisk vis har overlevd de mange kriger og uroligheter. Hoi An kom på UNESCOs liste over verdens kulturarv i 1999.

Byen har alltid vært kjent som en travel handelshavn, og på 1700-tallet kom handelsskip fra Holland, Portugal, Kina og Japan hit og handlet med silke, papir, porselen, te,

sukker, pepper, kinesisk medisin, elfenben og lakkvarer.

Ved ankomsten til den karismatiske byen, går vi en tur gjennom den gamle bydelen og besøker noen av de vakre, historiske husene, en av de mange århundregamle pagoder og det lokale markedet. Vi krysser også Den Japanske Bro, som japanerne bygget i 1593 for å forbinde den japanske bydel på den ene siden av floden med den kinesiske på den andre siden. Japanerne bygget broen usedvanlig solid, for de fryktet jordskjelv som de kjente hjemmefra. Broen ble overdekket for å beskytte mot sol og vind og dekorert med de vakreste japanske ornamenter.

Resten av ettermiddagen er på egen hånd.

Om kvelden møtes vi igjen for å nyte solnedgangen fra en båt som seiler oss makelig rundt på Thu Bon-floden.

Dag 8. Hoi An på egen hånd

Om formiddagen besøker vi en barneskole og får slik et fint innblik i det Vietnamesiske skolevesenet.

Resten av dagen er fri til å utforske byen.

Dag 9. Hoi An – Da Nang – fly til Saigon (Ho Chi Minh City) og byrundtur

Etter frokost på hotellet kjører vi til lufthavnen i Da Nang for å fly til Saigon. Denne sprudlende storbyen heter offisielt Ho Chi Minh City, selv om svært få bruker dette nye navn om byen. Saigon i det sørlige Vietnam er markant forskjellig fra hovedstaden Hanoi nordpå. Her er gatebildet dominert av store, moderne bygninger, fargerike reklameskilt, spitter nye biler og bokstavelig talt millioner av motorsykler. Lokalbefolkningen er også noe mere vant til utlendinger, og mange snakker engelsk.

Om ettermiddagen tar vi en byrundtur til noen av Saigons mange historiske severdigheter. Vi besøker blant annet

Gjenforeningspalasset som tidligere var kjent som Presidentpalasset eller Uavhengighetspalasset. Palasset er en klassisk konstruksjon bygget i 1960-årene, da den sørvietnamesiske president Ngo Dinh Diem bestemte seg for å skifte den gamle, franske guvernørbolig ut med dette storslåtte palasset. Vi får virkelig følelsen av svunne tiders storhet og rikdom, når vi går gjennom de store salene, som står akkurat som de ble etterlatt i 1975. Turen går videre til Notre Dame-katedralen som ble bygget i årene 1877-1883, og som har to 40 meter høye tårn med jernspir som kan ses langveis fra.

Vi tar også en liten tur ned i Saigons hyggelige kinesiske kvarter, Cholon, der vi ser Thien Hau-pagoden. Denne 1800-tals-pagoden er dedikert til den kinesiske gudinne Thien Hau, som særlig er populær i Hongkong og Taiwan. Når vi er i Cholon, benytter vi også anledningen til å slentre rundt på Binh Tay-markedet på jakt etter et håndgripelig minne om turen.

Dag 10. Utflykt til Cu Chi-tunnellene og tid på egen hånd

I dag skal vi se de berømte Cu Chi-tunnellene som ble bygget av Vietcong i perioden 1940-60. I første omgang for å hjelpe den lille bondehæren mot helikoptere og annen moderne krigsførsel, men da Vietnamkrigen var på sitt høyeste, strakte tunnelene seg hele veien fra Saigon til Kambodsjas grense. Bare i Cu Chi-distriktet er det over 250 kilometer underjordiske tunneler. Vi kommer tilbake til byen om ettermiddagen, og resten av dagen er til fri disposisjon.

Dag 11. Til Mekongdeltaet og videre til Can Tho

De neste døgn skal vi på en eventyrlig utflykt i

Mekongdeltaet, som er et av verdens frodigste områder. Den mektige Mekongfloden, som har utløp i det sørlige Kina, strekker seg nesten 5.000 kilometer gjennom fem land, til den munner ut i, og forgrener seg i deltaet. Dette unike området kalles Vietnams spiskammer, og her høstes det ris tre-fire ganger om året.

Tidlig om morgenen kjører vi fra Saigon til My Tho. Her skifter vi bussen ut med en båt og seiler en tur på Mekongfloden gjennom de mange kanalene til øya Con Phung. Vi hører tradisjonell musikk og besøker et destilleri. Vi kommer også forbi fruktplantasjer, bi-avlere og en lokal produksjon av kokosgodteri – alle steder naturligvis med smaksprøver. Vi spiser frokost i det maleriske og frodige floddeltaet mellom frukthager og bonsai-trær, før vi fortsetter mot Can Tho, der vi overnatter.

Dag 12. Seiltur til Cai Rangs flytende marked og retur til Saigon

Vi står tidlig opp og går igjen om bord på båten vår. Vi nyter en frokost ombord mens vi seiler til det flytende markedet i Cai Rang som ligger rett i nærheten. Det er uten sammenligning det mest fargerike og myldrende flytende marked i verden. Her transporteres alle slags frukter, avgrøder og andre varer naturligvis per båt, og hvorfor ikke ordne kjøp og salg fra båten også, nå når varene er lesset om bord? Det er en helt spesiell opplevelse å være en del av markedet når det er på sitt aller mest aktive, nemlig tidlig om morgenen. Etterpå bytter vi til mindre båter og seiler gjennom noen av de helt små kanalene.

Vi stopper i en landsby på en av de små øyene i kanalene, og vi besøker hager og små plantasjer med ananas, rambutan og kokosnøtter. Stemningen er idyllisk, og det er en fornøyelse å vandre i de frodige omgivelsene, hilse på de lokale og smake på de mange eksotiske fruktene. Utpå ettermiddagen vender vi nesene hjem mot Saigon.

Dag 13. Hjemreise

Dagen er til fri disposisjon, inntil vi kjører til lufthavnen, der flyet vårt hjem mot Norge venter.

Dag 14. Ankomst til Oslo

REISEMÅL

Vietnam

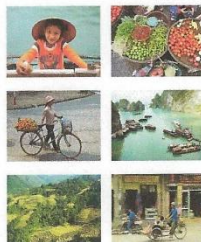
India

FAKTA OM VIETNAM

Hovedstad: Hanoi
Innbyggere: 85 mill.
Språk: vietnamesisk
Religion: buddhisme
Valuta: dong
Klima: tropisk

BILDER OG FILM

Flere bilder

Albatros Travel
Tøndergade 16
DK-1752 København V

Tlf.: 800 58 106
Faks: +45 36 98 98 99
Man. fre.: 9:30-17:00

E-post: info@albatros-travel.no
internetwww.albatros-travel.no

25 nordmænd fra Østfold skulle på en rejse til Vietnam – turen var ordnet gennem avisen "Smaalenene", og Albatros stod for de praktiske arrangementer. Jeg var blevet bedt om at være rejseleder, da den oprindelige rejseleder var blevet syg. Og her følger mine personlige erindringer om en dejlig og oplevelsesrig rejse til Vietnam

Karin kørte mig til Kastrup Lufthavn, og jeg spiste morgenmad i Priority Lounge og kom afsted med SAS og mødte de 24 forventningsfulde rejsekammerater ved Gaten på Gardemoen Flygplads. De var kommet med bus fra Østfold. Jeg havde medbragt et norsk flag. Vi fik coq au vin i flyet, der var fuldt. Der var tordenvejr med imponerende lyn over Afghanistan. Vi landede næste morgen i Bangkok – der er langt at gå til næste fly, men vi holdt sammen med det norske flag foran og bagved gruppen. En af gæsterne klagede over urinstop, og det lykkedes at finde en lægeklinik og få løst problemet og få et "Fit for Flight Certificate" på mindre end 1 time, og vi nåede alle flyet til Hanoi. Udenfor lufthavnsterminalen blev vi mødt af Mr. Khan, som fik os op i bussen, der kørte os de 3-4 timer til Halong Bay. Undervejs var der et stop på et handicraftcenter, hvor handicappede fremstillede de udstillede varer – marmorskulpturer, væverier, malerier, etc. Her var også mulighed for at få en kop kaffe og besøge toilettet. Kun 4-5 af deltagerne tog malariamedicin. Vi blev i Halong Bay indlogeret på et hotel i kinesisk stil ved strandpromenaden, og der var udsigt over selve Halong bugten med de imponerende kalkstensformationer, som de 3000 øer er opbygget af. Vi fik aftensmad på hotellet, og det var i kinesisk stil med rundt bord med roterende plade, hvor maden stod på – muslinger, blæksprutte og ba ba ba øl (333). Der var også kinesisk

morgenmad, men guiden kom med et ekstra tilskud i form af osten "La Vache qui rire" og yoghurt til os.

Der var planlagt en sejltur på en junke, og vi besøgte også en flot grotte med stalaktitter og stalagmitter. Den var flot belyst, og der var mange trin derop og varmt. På båden holdt vi en præsentationsrunde på øvre dæk, og vi fik en god seafood frokost, og vi kunne købe vin til maden eller kolde øl. Inden busturen tilbage til Hanoi besøgte vi en perlefabrik med demonstration. Der var igen et stop på vejen på handicapcenteret, og her fik jeg en kop af den velsmagende vietnamesiske kaffe, der smager lidt af kakao. Jeg samlede 70 x 24 \$ ind til tips og

gav 10 \$ tilbage ved afslutningsmiddagen. Der forventes tips til hotelpiccoler både ved ind- og udcheckning på hotellerne, til chauffører, chaufførens assistenter, til guider, lokalguider på de forskellige sightseeingsteder, bådpersonale, robådpersonale, cyclorickshaw -mænd, osv.

Vietnam er kommunisme på vej til socialisme via kapitalisme.

I Hanoi må man imponeres af den intensive trafik, hvor motorcyklerne myldrer af sted. Der kræves af trafikanterne: Good Brakes, a Good Horn and Good Luck! Vi boede på Prince Hotel tæt ved jernbanestationen og Old City. Vi ankom kl. 17.30, og skulle til middag i restaurant "Le Tonkin"; her fik vi god mad, men en var træt og fravalgte middagen og fik i stedet en food box med tilbage fra restauranten. Vi havde en fin guide – Mr. Khanh, som hørte til de 2-3 millioner, der var med i Vietnams kommunistiske Parti. Landmanden Morten Rasmussen fik avisen "Vietnam News", der havde en stor artikel om nogle vietnamesiske landmænds aktiviteter.

Vi var på sightseeing efter vort rejseprogram, og fik mulighed for at se Ho Chi Minh i hans mausoleum, der netop denne dag var åbnet efter et par måneders reovering. Der var lang kø for at defilere forbi den store statsleder. I parken bagved så vi præsidentpaladset, Ho Chi Minhs beskedne boliger og One Pillar Pagoda. Vi fortsatte til fængslet Hanoi Hilton og Temple of Literature. Derefter spiste vi lunch på "Restaurant Koto", som er et projekt, der oplærer gadebørn i arbejdslivet. Om eftermiddagen var vi på en times køretur i Old City i cyclotaxi, og derefter var vi til en forestilling med vanddukketeater. Vi

spiste middag på Restaurant "Indochine" i gåafstand fra hotellet. Måltiderne bestod typisk af 7 – 8 retter med et par forretter, suppe, ris, og en ret med kylling, oksekød fisk og svinekød. Og oftest frugt til dessert. En af deltagerne knækkede en tand i dagens løb.

Dagen efter havde vi fredag i Hanoi, hvor jeg hvilede på værelset til kl. 12, og gik sammen med en gruppe af rejsedeltagerne til Hoan Kiem Lake. Jeg fortsatte til Hotel Metropole Sofitel og spiste frokost på terrassen (45 \$\$). Deres søndagsbrunch kostede 71 \$! - her har Graham Greene, Noel Coward, Somerset Maugham, Roger Moore, Joan Baez og Charlie Chaplin boet - sidstnævnte på honeymoon. På gaden var der mange brudepar, som lod sig fotografere i lejede brudekjoler.

Guiden Mr. Khan ordnede sandwich til togturen for 6 \$ og vietnamesisk Dalat-vin til 6 \$ pr. flaske. Jeg havde heldigvis en proptrækker med. Vi havde pladser i vogn 12 i Livitrain Express – primitivt men med god stemning. Der var 4 personer i hver kupé. Toget kaldes Genforeningsexpressen, og

er oprindeligt bygget i den franske tid, bl.a., for at sikre importen af opium og salt fra Kina. Jeg sov sammen med en italiener og et dansk par. Vi hørte, at det kan koste 18.000 \$ for medlemskab i en af de mange vietnamesiske golfklubber, som anlægges i disse år. Og der holdes stadig 4000 vietnamesiske bjørne i minimale bure for galdens skyld – det anvendes i kinesisk og vietnamesisk naturmedicin. De har permanent dræn i galdeblæren. Vi hørte om dårligt vejr i Hué.

Jeg tryllede lidt på togrejsen, og introducerede Frode Fosse Valland's rejsebeskrivelser i VG – han fik 10.000 kr. for brev nr. 1000 om en tur til Kina. Han skulle oprindeligt have været guide på rejsen

I Hue væltede regnen ned og bådturen på Parfumefloden måtte opgives – bådene kunne ikke komme under broen. Vi kørte i stedet bus til Thien Mu Pagoden, og mange købte regnfrakker. Citadellet så vi i vand, der piskede ned fra himlen – begge min sko var dyngvåde. – Vi opgav mausoleerne. Der var 30 cm vand i den gade, som hotellet lå i. Om aftenen i Hue kørte 23 af os til fælles middag i et tidligere mandarinhus beliggende indenfor citadellet – maden var meget elegant for syn og smag – lignede fugle og blomster i Imperial stil, men haven var oversvømmet. Om natten var det 1 times strømafbud, og vandet stod 20 cm i gaden, da vi skulle af sted næste morgen – mange købte hotellets badetøfler, og bagagen måtte ind i bussen for ikke at risikere at blive våd i bussen bagagerum. Det lykkedes at besøge Tu Ducs mausolæum i let regn. Vi så masser af oversvømmede rismarker, hvor man nu fiskede – vi stoppede i en landsby og handlede lidt slik og cola – der var ellers kolde øl og vand i bussen – vi havde quizz i bussen, og Helen vandt, fordi hun vidste, at der var 800 fuglearter i Vietnam – førstepremien var en flaske rødvin. Vi boede på Asia hotel i Hue, og der var en meget dejlig morgenmadsrestaurant og pool på 7. sal.

Alle ville med til fælles lunch ved ankomsten til Hoi An i en stor fint dekoreret restaurant, hvor menuen fulgte det vanlige mønster og var pænt anrettet. Restauranten hed "Le Ba Truyen 1"

(www.restophohoi.com), og der var fugle i bure. Vi checkede ind på Hoi An Historic Hotel, og gik på sightseeing i Old Town i vand til knæene – man sejlede i robåde i gaderne – man har sådanne oversvømmelser flere gange årligt. Vi var i Chinese Temple, og så alteret for Buddha, Havets Gudinde og De 6 Ancestors, men vi kunne ikke komme helt frem til den 400 år gamle Japanese Bridge – vandmasserne var for kraftige. Vi besøgte skrædderen og hørte om silkeproduktion. Jeg spiste om aftenen kylling og pommefrites i hotellets restaurant. Jeg sendte tøj til vask. Den følgende dag var meget af vandet forsvundet, og man kunne gå betydeligt mere i gaderne i den gamle by. Vi havde en meget sød og smilende guide i Hue og Hoi An. Guiden hed Mrs. Nguyen Thi Anh Hoa. Guiden ville den sidste dag forlade os pga. familiære problemer, men skaffede en vikar, der

kørte os til lufthavnen. Hun sørgede for back up på telefonen. Mrs. Nguyen Thi Anh Hoa var 54 år, og navnet betyder blomst. Manden var chef i en frossen fiskeindustri med 3000 ansatte. Hun var læge, videreuddannet 6 år i Moskva, talte russisk og kinesisk, havde haft svært ved at få arbejde som læge i Vietnam og var derfor i turistbranchen. Hun var vokset op i Hanoi under Vietnamkrigen, havde været mobiliseret og havde skudt efter amerikanske fly, og havde mistet 3 brødre i krigen. En søn var advokat, gift med advokat og havde et mindre barn. En anden søn var arkitekt og underviste - han havde 2 børn, og konen havde forladt familien, da børnene var små og medtaget børnenes papirer. Mrs. Hoa havde taget hånd om børnene i de følgende år – der var nu 7 og 9 år gamle. De spurgte "Hvor er mor?" og "Skal jeg elske mor?". En stor sorg. Hun kunne ikke blive kirurg, da hun kun vejede 36 kg, og mindstekravet var 42 kg. Hun var ikke medlem i kommunistpartiet som guiden i Hanoi. Tidligere var det alle vietnameseres ønske at være medlem i partiet og bidrage til landets opbygning – nu var det ikke så vigtigt. Hun havde været omtalt i en BBC udsendelse. Meget sød og smilende.

Restauranten i Hoi An Historic Hotel hed "Indochine", og jeg spiste der en aften sammen med 4 damer. Den var nydelig og omgivet af en fin park. I Danang bygges et kæmpe kasino med 1000 værelser – det er til kinesere. Der kommer 4 fly daglig fra Kina. Vietnameserne tager til Cambodja for at spille på kasino. Flyturen fra Danang til Saigon gik fint. Vi fik desværre ikke besøgt en skole. Fra Lonely Planet hørte vi om Love for sale, hvor vietnameserne gifter sig med taiwanesere og om cyclodrivernes historie – mange er tidligere akademiker, der havde satset på forkert politisk retning, og efter nogle år i kommunistisk resocialiseringslejr var der ingen anden mulighed for at overleve. Måske en tredjedel af Saigons befolkning opholder sig i byen uden lovlige papirer, så de må ikke eje ejendom eller forretning.

I Ho Chi Minh City blev vi modtaget af guiden Mr. Pham Huu Thien (Tomy), der var gay og meget underholdende – han talte indimellem som en cirkusdirektør – "Ladies and Gentlemen...", og han var 52 år gammel – han havde et hus med 7 bedrooms, som han udlejede for 4000 dollars om måneden. Vi startede besøget i Saigon med at køre til den kinesiske bydel Cholon og besøge Binh Tay Markedet, hvor de handlende sidder midt blandt de overvældende mængder af varer. Og så besøgte vi det kinesiske Thien Hau Tempel, hvor de også tilbyder Oceanets Gudinde, og der er også andre for dem, som beder om penge, et langt liv eller mange børn. Stearinlysene er tændt og røgelsespinde sender røg afsted mod himlen. Vi måtte udsætte besøget på Reunification Palace, da det denne dag

blev brugt til repræsentative formål.

Til frokost fik vi bl.a. baked oysters og soft sea shell crabs og kunne vælge mellem mange øl: Saigon, Huda, 333, Hanoi, Tiger, etc. Vi læste i avisen, at 22 var døde i oversvømmelserne nordpå. Vi talte om prostitution i Vietnam, og den høje pct. af kejsersnit og den demografisk meget unge befolkning. I bussen cirkulerede et eksemplar af Dansk Vietnamesisk Forening's blad – lignende foreninger findes i Norge - og en bog om en irsk dames projekt for tvangsprostituerede piger i Vietnam - "Bridge across my sorrows" af Christina Noble.

På hotellet i Saigon var der ordensregler: no weapons, poisons, explosives, animals, prostitutes, or cooking in rooms. Der var priser på al inventaret i hotelværelset. En aften i Saigon spiste vi på "Trinh Restaurant" – navngivet efter ejeren, der var en nu afdød kendt kunstner. På hotellet i Saigon var der pool og bar på 7. etage, og hotellet lå meget centralt tæt ved City Hall og Operaen.

På vej til Cu Chi var vi på lakfabrik. I Cu Chi spiste vi på "Ben Nay restaurant", der lå idyllisk ved en lille flod (www.bennayrestaurant.com). I selve tunnelområdet fik vi grøn te og smagt på tapioka. Og nogle prøvede at affyre diverse våben. Efter tilbagekomsten til Saigon var vi i Reunification Palace og så bl.a. en lang historisk film. Nogle drog med

til middag i "Barbecue Garden", som kostede 22 \$

(www.barbecuegarden.com). Vi kørte dertil i taxi og sluttede af på Rex Hotel Roof Terrace med en Singapore Gin sling eller godt vietnamesisk kaffe, der smager af chokolade.

På Mekongflodturen kørte vi først til My Tho og sejlede på Mekong. Vi fik en del kufferter opbevaret på hotellet i Saigon. Det var en hyggelig sejltur, og vi var i land på en af de 4 øer og gik en tur og så fremstilling af kokosnødslik, elefantørefisk, smagte banansnaps, og frugter: lichi, jackfruit, banan, dragonfruit, og ananas, som skal smages først med salt og chili. Der var bier og grøn honningte, en pyton og en robådssejltur i en idyllisk tropisk kanal. Vi fik et kort over floden og dens omgivelser. I Can Tho fik vi et andet hotel end nævnt i hotellisten – "Golf Can Tho Hotel" ved promenaden langs floden. Middag var ved Mekongfloden i Can Tho og her fik vi bl.a. pandekager med chokolade. Mellem Saigon og Can Tho lå en stor turistrestaurant med en ligeledes stor souvenirbutik. Vi spiste frokost her på vej hjem fra Mekong – man sad i separate pavilloner, og vi fik bl.a. elefantørefisk. Restauranten hed "Sao Hom": (www.saohom.transmekong.com). En vandbøffel lå i vandet inde på restaurantområdet.

På vejen så vi en motorcykel med hunde på vej til slagting. Og vi så mange rismarker, og hørte om det hårde arbejde som risbonde. Vi fik en opfattelse af vietnameserne som et meget energisk, venligt og altid arbejdsomt folkeslag.

Afskedsmiddagen foregik på "Restaurant Pho Co" (www.phocosaigon.com eller www.phoco-ancienttown.com). Vi havde et separat elegant lokale, hvor vi sad på glas over et akvarium med fisk. Lise holdt tale i form af sang om rejsens forløb på melodien "Jeg er havren". Jan Gasman og Morten Rasmussen fortalte vitser, og jeg tryllede et rødt tørklæde ud af den bare hånd. Vi sluttede af på Caravelle Hotels "Saigon Saigon Bar" på 9. etage – her spillede et cubansk orkester salsamusik, mens vi fik drinks med navne som "B-52", "Good Morning Vietnam" og "Journalists Dream". Nogle blev længere end andre og nød udsigten over den livlige by.

Nogen fik tomatsuppe og hummer i "Restaurant Vietnam House" lige overfor hotellet i Saigon – de syntes det var meget godt. (www.vietnamhousesaigon.com).

Vi fremstillede og fotokopierede deltagerlister med e-mail og telefonnumre. Vi havde Quiz i bussen, der blev omdelt et Informationspapir om Norge og Vietnam – og sange: "My Way" og Edith Piaf's "Rien de Rien". Sidste dag fik jeg burger på Zanzibar restaurant i Saigon for 13 \$. En dreng fik lov at pudse mine sko for 2 \$. Jeg fik laksesandwich + kaffe + vand i lufthavnen for 11 \$.

Lise fortalte om Espen Esther Pirelli Benestad, der er læge, sexolog og psykiater i dametøj.

I bussen på vej til Saigon Lufthavn takkede jeg deltagerne for hyggeligt selskab og fin aktivitet. Og guiden og chaufføren en fik en stor tak for godt arbejde – og guiden fik naturligvis at vide, at "most of all you are so fantastic cute!!!".

Der er 9323 km fra HO Chi Minh City til Oslo med Thai Airways, og vi var godt trætte efter over 12 timer i luften. Vi fik sagt pænt farvel og forhåbentlig på gensyn, og jeg nåede desværre ikke mit fly til København,

men kom med et senere. Og jeg fik en SMS fra Lise om, at alle kom fint med bussen til Østfold.

Herland havde feber og hoste den sidste dag – flere andre havde haft mindre maveproblemer. Gerd blev låst inde på hotelværelses toiletet i Hoi An, og Mons og frue blev låst ude fra deres hotelværelse i Hue. Vi købte sandaler for 3 \$ på hotellet i Hue, og Bell Boy fik 3 dollars for en

mislykket tørring af skoene. Jeg fik vasket tøj på hotellet i Hoi An. Vietnam News skrev, at 22 var omkommet pga. oversvømmelserne.

Der var generelt en god stemning i gruppen – ingen var udenfor – Gasman fortalte vitser i bussen flere gange – i Bangkok Airport var der forfærdelige billeder af cancersyge på cigaretpakkerne

15.000 dør i trafikken i Vietnam årligt – hjelm er påbudt over 7 år – der er meget høje grundpriser i HCMC: 20.000 \$ pr.

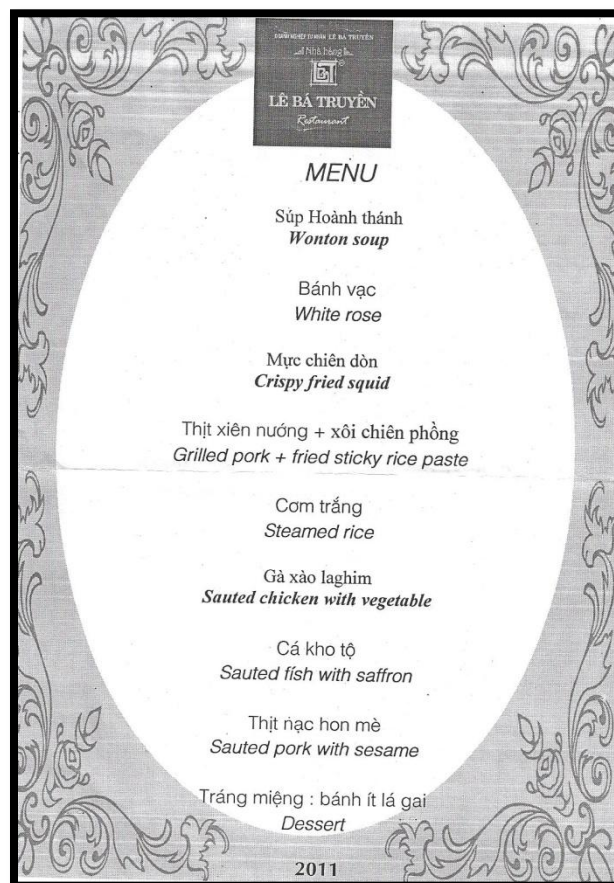
kvadratmeter for nyt hotel, og dem som boede der fik 3000 \$

og ordre om at flytte – alt skal betales.

Vi hørte om historien – konflikter og krige med kinesere, franskmænd, khmerer, japanere og amerikanere, og vi hørte om religion, demografi, kultur og sædvaner som overtro, mad og drikke, natur fauna og flora, etc.

Jeg traf en dansk pilot, der havde været i Saudi Arabia Airlines i 9 år. Han havde været på ferie med kone og 3 små børn på Phu Quoc Island – vistnok et godt sted.

Der var sjovt for mig at knytte en ring til Østfold, hvor jeg hvor jeg var født og havde boet i 5 år. Jeg sendte et brev med Bakken til mine gamle bekendte Løvik på Henstad alle. Og jeg har fået svar!

Her følger et udvalg af Thor Solheims billeder:

Om religioner i Vietnam:

Religion: Tam Giao = **Triple Religion**. Mahayana Buddhisme via Kina og Theravada Buddhisme via Thailand og Cambodja. Theravada skulle være ældre og mere original, men **Mahayana** (Det store hjul) er mere videreudviklet og er mest fremherskende i Vietnam. Den største sekt er Zen. **Taoismen** baserer sig på Laotses filosofi. Han levede 6 år. F. Kr. Tankegangen baserer sig på enkelhed og at finde tilbage til det oprindelige – Tao – essensen. Am & Duong (Yin & Yang) er vigtige elementer, og drager og dæmoner bruges til udsmykning og indgår i legender. **Konfuzianisme** er mere en filosofi for konstruktion af samfundskultur. **Forfædre dyrkelse** er meget vigtig – forfædrenes ånder kommer tilbage og beskytter efterkommerne, alt i alle hjem og specielle helligdage. **Caodaiisme** er en syntese-religion. **Kristendom** er også udbredt i Vietnam -10 %. Protestantisme blev hovedsagelig udbredt blandt de etniske folk i bjergområder, og de blev forfulgt af Diems katolske regime og de efterfølgende kommunister.

Buddhisme er en ikke-teistisk religion eller filosofi som er baseret på læren fra **Siddharta Gautama**, som antages at have levet mellem ca. 563 f.Kr. og ca. 483 f.Kr. i Indien. Buddhismen spredte sig gradvis fra Indien til Mellemøsten, Centralasien, Sydøstasien, og de nordøstlige asiatiske lande Tibet, Mongoliet, Kina, Korea, Japan og Taiwan.

Buddhisme er en af de store verdensreligioner, med tilhængere over hele verden. I asiatiske lande hvor buddhisme er en majoritet, er der nogen som praktiserer buddhisme sammen med shamanisme, animisme, taoisme, konfucianisme, shintoisme og andre traditionelle religioner/filosofier. Beregninger af antallet af buddhister varierer derfor betydeligt, afhængig af hvordan buddhistisk efterlevelse er defineret. Det almindeligste overslag for antal buddhister i verden er på mellem 360 - 550 millioner tilhængere, men hvis man inkluderer Kinas voksende buddhistiske befolkning kan antallet være til mellem 1.2 og 1.6 milliarder.

Målet med buddhistisk praksis er at nå frem til en tilstand af stabil og varig sindslikevægt, klarhed, vilkårløs medfølelse og ubetinget glæde. I buddhistisk tænkning anses dette ikke som noget man henter udenfor sig selv, men er det som er til stede helt af sig selv når man har fjernet årsagerne til lidelse i ens eget sind. Metoden går derfor ud på at **frigøre sig fra årsagerne til lidelsen**, de såkaldte "sindgifte" (indbildninger og forudindtaget, og indgroede vanemønstre af grådighed, had, arrogance og misundelse), ved at man i stedet for at tænke, tale og handle ud fra disse, «vågner op» og forholder sig til virkeligheden som den er, og **til slut opnår nirvana**.

Buddhismen omfatter en model af menneskesindet som søger at kortlægge de mekanismer, som gør at vi tænker, føler og handler som vi gør. Buddhistisk praksis går i stor grad ud på at genkende og forstå sig selv i henhold til denne model, så ens tanker og handlinger kommer over i et frugtbart, konstruktivt og etisk gavnligt spor. Det er muligt at betragte visse dele af buddhistisk praksis som en form for kognitiv terapi.

Buddhismens etik bygger på principperne om **respekt for alt liv, samt en mådeholden livsførelse**. Den mentale praksis fokuserer på etisk-moralsk selvdisciplin (sila), meditativ koncentration (samadhi), uforbeholden kærlighed (mettā) og visdom (prajñā).

Buddhismen har gennem århundrederne udviklet sig i en **mangfoldighed af retninger eller skoler**. Nogle opfatter den hovedsagelig som en filosofi eller som en livsanskuelse. Andre tillægger buddhismen en klar religiøs betydning. En række steder har den optaget lokale skikke og folketro, uden at den af den grund har mistet eller fjernet sig fra det som er kernen og essensen i læren (Buddhadharma). Buddhismen forholder sig almindeligvis ikke til overnaturlige skabninger (som Gud eller guder) - heraf omtalen af den som ikke-teistisk - og omfatter som udgangspunkt ikke en metafysisk virkelighed, men i nogle grene af buddhismen bruger man gudeagtige skikkelser i symbolsk øjemed.

Grundlægende for alle former af buddhisme er en etisk baggrund som finder udtryk i **den ottetfoldige vej** (atthangikamagga) som er den sidste af **de fire ædle sandheder** (ariya-sacca). Desuden er **troen på reinkarnation og karma** en fast del i den buddhistiske anskuelse. Verden, eller livet her på jorden, er for buddhister ikke bare sjovt, og den buddhistiske praksis drejer sig ikke om at have det bare sjovere, eller at tage det så let så muligt. Tværtimod går Buddhismen ud fra en erkendelse af sandheden, at døden, sygdommen og alderen eksisterer for alt levende. Det drejer sig om at blive bevidst om chancen vi har som mennesker og at være ansvarlig for vores handlinger. Karmaen er ikke skæbne, karmaen er indsigt i at vores handlinger skaber glæde eller også lidelse og at den skaber noget ud over vores nuværende liv: karmaen er årsagen for alt hvad der ville ske for os i fremtiden, og alt hvad der sker med os lige nu. Buddhismen er ikke ateistisk, fordi der findes også guder i den buddhistiske mytologi, men også guderne er ansvarlig for deres handlinger, skaber deres egen karma, bliver født og dør, og ingen gud kan tilintetgøre vores egen karma (som

det er jo lidt i kristendommen med forestillingen at en præst kan give os absolutionen). Men guderne lever bare i deres himmel og føler ingen smerte, og ser derfor ingen mening ind i at befri sig fra eksistensen.

Hvorledes den Buddhistiske praksis udføres afhænger også af gren og individ, og er altid påvirkede af den kulturelle omgivelse. Buddhismen har i sit historiske forløb tilpasset sig mere end andre religioner til de forskellige ritualer og kulturelle forhold. Zen Buddhismen er ikke den Buddhismen vi finder på Sri Lanka, eller i Ladakh. Det kan siges at den oprindelige form af Buddhismen Theravada er fokuseret mere på en intern psykologisk praksis, nedskrevet i Pali Kanonen, på det første koncil efter Buddhas Nirvana. Her finder vi de oprindelige tekster af Buddhismen.

Buddhismen blev grundlagt af Siddharta Gautama og han tilhørte til krigerkassen, khattiyas, den vise af shakyas, shakyauni, som den japanske traditionen mest kalder ham - Buddha Shakyamuni 563 f.Kr. - 485 f.Kr.).

Hinayana (det lille fartøj) og Mahayana (det store fartøj) er gamle begreber, men kan kalde Mahayana også Bodhisattva-yana (fartøjet af Bodhisattvaen). Ifølge af Damien Keown kan man sammenligne en Bodhisattva med Jesus Kristus fordi medlidenhed har fået en central rolle i Mahayanaen. Det drejer sig ikke mere om at bare nå Nirvanaen, alt levende, som vi er ens med, skal opnå befrielsen. Shismaen mellem de to hovedretninger opstod omkring 100 f.Kr. til 100 e.Kr. Nogen deler også mellem den sydlige og nordlige form af buddhisme. I løbet af århundreder har Siddharta fået en guddommelig status som er ikke oprindelige i læren (dharmaen).

Ifølge Tibetansk Buddhistisk mytologi, er Buddha den fjerde ud af de 1.000 buddhaer, som indleder en periode med buddhisme, mens der er liv i dette univers.

Buddhismen begyndte med **Siddharta Gautamas lære**. Han levede i Indien for omkring 2.500 år siden. Gautama var søn af en konge. Han voksede op i et stort og rigt palads. Da Gautama skulle fødes, forudsagde en vismand, at Gautama enten ville blive en stor hersker eller en stor hellig mand. Det ville afhænge af hvilket liv han kom til at leve. Da Gautamas far havde besluttet, at han skulle efterfølge ham som konge, isolerede han ham fra omverdenen og gjorde alt for at gøre ham lykkelig. Gautama giftede sig med sin kusine, og de fik en søn, Rahula.

Selv om Gautama levede et liv i luksus, følte han sig fanget og ulykkelig. En dag kørte han trods sin fars ønske en tur i karet uden for paladsets område. Først så han en gammel mand, så en syg mand med mange smerter og så en død mand. Gautama blev chokeret over al denne lidelse. Han spurgte sin kusk, hvad det betød, og **fik at vide at alderdom, sygdom og død rammer alle mennesker. Til sidst så han en asket, der var klædt i enkelt tøj. Han virkede glad og tilfreds.** Gautama besluttede, at han ville være ligesom ham og søge efter forklaringen på al den ulykke, han så i verden.

Om aftenen efter køreturen forlod Gautama paladset. Han klædte sig i munkeklæder, og **i seks år levede han i skovene** sammen med fem hellige lærere. Det var et meget hårdt liv. Gautama sultede sig, indtil han var så tynd som et skelet. Legenden siger, at han levede af ét riskorn om dagen. Han fandt imidlertid ikke de svar, han søgte efter.

I sin fortvivlelse forlod Gautama skovene og sine rejsevenner og begav sig til byen Bodhi Gaya. **Mens han sad under et stort bodhitræ, blev han oplyst. Han tilbragte de næste 49 dage og 49 nætter med at meditere. Han opdagede at mennesker led, fordi de ikke var tilfredse med det, de havde. De ønskede altid mere.** Han så også en vej ud af denne elendighed. Fra da af blev Gautama kendt som Buddhaen, ”den fuldt oplyste.”

I de følgende 45 år rejste Buddha rundt i Indien sammen med sine tilhængere. Han levede som munk og fortalte mennesker, hvordan de kunne blive lykkelige. Han døde 80 år gammel i byen Kushinagara. Buddha døde liggende på siden i en afslappet stilling. Det betød, at hans arbejde som Buddha var veludført, og at han nu for sidste gang kunne indtræde i nirvana. Legenden fortæller, at jordskæl vrydede jorden både da han opnåede oplysning, og da han døde.

Buddha vidste af erfaring, at glæde hverken kommer af stor rigdom eller af stor lidelse. Han lærte folk at følge den **Ottefoldige vej mellem de to yderpunkter. Ved at følge denne vej kunne mennesker overvinde grådighed og begær og den elendighed**, som fulgte med, og lære at leve et mere omsorgsfuldt liv i deres søgen efter at nå oplysning. Buddha lærte dem også, at det var op til den enkelte at virkeliggøre sandheden for sig selv. Hans lære var kun ment som en rettesnor, som kunne være til hjælp.

Vietnams Historie:

- * fund fra **stenalderkulturer** fra 10.000 f. Kr.
- * **Funan** i Sydvietnam 1. – 6 årh. e. Kr. Hovedby Oc-Eo i Mekong viser kontakt med egne helt til Middelhavet
- * **Champa** i Danang-området til Nha Trang, 2. – 15. årh., hinduistisk, manglede land og udviklede pirater, byggede i tegl, hinduistiske skulpturer
- * **1000 års kinesisk dominans** i 2. – 10. årh., berømte oprører f. eks **Trung-søstrene**, der begik selvmord efter fejlslagent oprør i år 43 e. Kr. Kineserne introducerede Konfuzianisme Taoisme og Mahayana Buddhisme. Også vandingsanlæg.
- * Efter Tang-dynastiets kollaps kom der et vellykket **vietnamesisk oprør i 938 e. Kr.** Ly-dynastiet lykkedes at konsolidere magten i 11. – 13. årh. Temple of Literature åbner i 1076.
- * **Mongolerne** under Kublai Khan invaderede Vietnam med 500.000 mand, men helten Tran Hung Dao slog dem i 1288 ved Bach Dang River. Han lokkede den kinesiske flåde ind over områder med spidse bambusstave under vandet, og disse harpunerede de kinesiske skibe ved lavvande. I Halong Bay siges at være en grotte, hvor disse bambusstave blev opbevaret.
- * Kineserne invaderer igen, men i **1418 leder Le Loi et oprør mod kineserne**, og udråber sig selv til kejser.
- * i 1516 ankommer de første **portugisiske sømænd**, og jesuitermunken Alexandre de Rhodes udarbejder en latinsk version af det vietnamesiske sprog.
- * i det 17. og 18. årh. fandtes **forskellige kongedømmer** i nord og syd, **og i 1765 udbrød Tay Son oprøret** i midten. I 1802 tog **Nguyen Anh** magten og blev som **Gia Long** kejser for hele Vietnam med kejserby i Hué. Hans søn **Minh Mang** var fjendtlig mod vestlig indflydelse. De efterfølgende kejsere ekspanderede ind i Laos og Cambodja.
- * **Frankrigs militære aktiviteter i Vietnam startede i 1847 med et angreb på Danang. Man tog den reelle magt efter kejser Tu Duc's død i 1883, og gjorde Vietnam til et protektorat.** Man udsugede landet, men opbyggede også en infrastruktur. Livet i gummiplantagerne var slavelignende. Frankrig gav sig selv monopol på produktion og salg af alkohol, og hver landsby skulle tvangsmæssig aftage et vist årligt kvantum. Fra 1902 til 1906 steg alkoholpriserne til det 5-dobbelte. Frankrig bidrog til at øge forbruget af opium, som de også havde monopol på at raffinere, og i perioder dækkede salg af opium 40 % af de franske udgifter til kolonien – franskmændene fortynde opium for at øge afsætningen. En af begrundelser for at bygge den nord-sydgående jernbane var behovet for at transportere råopium og salt fra Kina. Frankrigs endelige nederlag fandt sted ved Dien Bien Phu i 1954. General Giap og premierminister Pham Van Dong var aktive på vietnamesisk side.
- * En antikolonialistisk vietnamesisk bevægelse opstår, hvori kommunisterne er mest markante.
- * **Ho Chi Minh:** "Bringer of Light", 50 alias, 1890 – 1969, skolegang i Hué, kok på skib til Frankrig, arbejdede som havemand, snerydder, tjener, fotoretoucher, blev politisk aktiv. Lærte mange sprog, var med til at grundlægge det franske kommunistparti i 1920. Blev kaldt til Moskva af Internationale i 1923, og blev sendt til Sydkina. Fængslet i Hong Kong. Kom til Vietnam i 1941 for første gang i over 30 år. Stod i spidsen for guerilla krig. Levede asketisk, var aldrig gift (men der er rygter om forhold og børn), lignede Colonel Sanders fra Kentucky Fried Chicken, har et stort mausoleum, omgives med stor respekt i Vietnam.
- * Under 2. verdenskrig var Vietnam **okkuperet af Japan**, men den franske Vichy-administration passede daglige forretninger. Viet Minh bevægelsen modarbejdede både japanere og franskmænd for at opnå et selvstændigt

Vietnam, som Ho Chi Minh udråbte 2. september 1945 i Hanoi. Under krigen fik Viet Minh hjælp og materiel støtte fra CIA (OSS).

* På **Potsdam-konferencen** var besluttet, at det japanerne i den nordlige del af Vietnam skulle overgive sig til kineserne, men dem i den sydlige del skulle overgive sig til englænderne. Men kaos rådede overalt. Franskmandene ville "hjælpe" med at genskabe ro, og de ville i virkeligheden genvinde magten over Vietnam. I 1954 tabte de dog ved slaget om Dien Bien Phu.

* **Geneve-aftalen** delte landet ved 17. breddegrad, og masseflugt på tværs af grænsen var en realitet. En folkeafstemning i 1956 blev ikke til noget. Krigstilstand udviklede sig fra 1959, og amerikanerne kom med i krigen efter Tonkin Bugt episoden i 1964. I 1968 angreb nordvietnameserne Khe Sanh basen og fulgte efter med Tet-offensiven. Amerikanerne bombede heftigt, men trak sig ud i 1973. I 1975 vandt Nordvietnam krigen. Genforeningen resulterede i resocialiseringskampagner, forfølgelser, antikapitalistkampagner og flygtningekatastrofer.

* Vietnam **invaderer Cambodja i 1978** som svar på gentagne angreb fra Pol Pot styrker. Kina svarede med et angreb i nord i 1979. Vietnam trak sig ud af Cambodja i 1989.

* Efterhånden **åbnede Vietnam sig til omverdenen**, Sverige var en af de første stater, der anerkendte Vietnam. Der kom tigerøkonomi og Doi Moi. Bill Clinton besøgte Hanoi i 2000 som amerikansk præsident.

Vietnam

Geografi & Klima, Miljø: ecoturisme

Flora & Fauna: over 275 arter af pattedyr og 800 fugle, nye dyrearter findes undertiden, mange er i risiko for udryddelse, der er 13 nationalparker, der gættes på over 12.000 forskellige plantearter af hvilke 7000 er identificerede og 2300 er nyttige for mennesker.

Kultur, Kunst, Musik, Litteratur, Teater, Sport, Kunsthåndværk

Samfund, Økonomi, Sociale og Politiske forhold: 2-børn-pr-familie-politik, feng shui, etparti kapitalist diktatur med survival of the fittest, 2 millioner medlemmer i kommunistpartiet, prostitution, doi moi, hårdtarbejdende kvinder, hvid hud værdsættes, over 50 etniske minoritetsfolk i bjergområderne, (Hmong, Dao, etc.). Årets vigtigste festival er Tet: nytår, familien samles, husets guder rapporterer om årets forløb til Jadekejseren, forfædre æres, der gøres rent og laves traditionel mad, dekorerer med ferskentræer e. lign., vigtigt er at årets første gæst er lykkebringende (rig mand).

Halong Bay: (Where the dragon descends into the sea), legende om skabelsesmåde, byen har været udskibningshavn for kul, nu turisme, prostitution, 3000 sandstensøer, grotter og strande, legende om havuhyre, på øen Cat Ba var der hospital i grotte under American War, vi skal ind i 2 grotter.

Hanoi: området beboet siden stenalderen, Kejsers Ly Thai To (Le Loi) flyttede hovedstaden hertil i 1010 e. Kr., Gia Long flyttede hovedstaden til Hué i 1802, Kejsers Tu Duc kaldte byen Hanoi /Byen ved flodens bøjning) i 1831. Hanoi var hovedstad i Fransk Indokina fra 1902 til 1935. Hanoi blev hovedstad 2. september 1945. Byen blev bombet under Vietnam-krigen. **Den gamle by** har "tunnel-huse" af skattetekniske årsager, og gaderne var ordnet efter 36 håndværkerlaug. Der er et visningshus i Memorial House. **Hoan Kiem Lake** (Lake of the Restored Sword) indeholder kæmpeskildpadder, og legenden fortæller at en af disse bragte Le Loies magiske sværd tilbage til guderne. Ngoc Son Templet ligger på øen, og er viet til en lærer, en general og La To, lægernes skytsengel. Den lille ø Thap Rua (Skildpaddetårnet) i søen har øverst en rød stjerne. **Ho Chi Minhs Mausoleum** vogtes med ildhu; i nærheden voksede Prins Henrik op. **Ho Chi Minhs styltehus** brugte han fra 1958 til 1969. I nærheden ligger Ho Chi Minh Museum og **One Pillar Pagoda** er oprindeligt over 1000 år gammel og rejst i anledning af, at en kejser fik en søn. Modellen er en lotusblomst, der stiger op af en sø af sorg. Franskmændene sprængte den forrige model i 1954. Nær ved ligger **Dien Huu Pagoden**. **Tempel of Literature** blev grundlagt i 1070, og blev efter kongfutziansk model brugt til at uddanne mandariner frem til 1778. Mellem 1442 og 1778 er der registreret 116 eksaminer, men kun 82 steler er rejst. Midtergangen var reserveret kejseren. Museum of Ethnology ligger vest for **West Lake (Ho Tay)**, der efter legenderne er skabt, da Dragekongen druknede en 9-halet ræv, eller af en Gylden Tyrekalv, der kom løbende fra Kina, fordi den hørte lyden fra en kæmpe bronzeklokke. **Fine Arts Museum** ligger i det tidligere franske informations-ministerium. **Women's Museum** findes. **Army Museum** ligger i Citadellet. **Hoa Lo Prison Museum** havde John McCain og Pete Peterson som krigsfanger.

Hue: lå centralt i Champa-riget; navnet henfører til fred/harmoni. Nord for Hué ligger DMZ med tunneller og miner – siden 1975 er 5000 mennesker blevet dræbt eller lemlæstet. Khe Sanh Combat Base blev angrebet i 1967 og forladt kort efter. 290.000 mennesker bor i Hué, der traditionelt har været center for kultur, politik, uddannelse og religion. **Citadellet** blev oprindeligt opført i 1687, senere konstrueret under Gia Long i 1804, plyndret af franskmændene i 1885 og ødelagt under Tet-offensiven i 1968. Terror under Viet Congs 3½ uge lange okkupation. Citadellet har 10 km perimeter, 30 meter bred og 4 meter dyb voldgrav, 2 meter tykke mure. Nu er der agerjord indenfor murene, men en vis genopbygning foregår. UNESCO World Heritage. Vietnams højeste **flagstang** og **9 hellige kanoner**, der aldrig har været affyret. Hver vejer 10 tons. De repræsenterer de 4 årstider og de 5 elementer. Hovedindgangen er **Ngo Mon Gate** (Noontime Gate), og på toppen er **Ngu Phung** (Belvedere of the Five Phoenixes), hvor kejseren viste sig frem ved højtidelige lejligheder. Kejsers Bao Dai endte Nguyen Dynastiet her i 1945, da han abdicerede til en delegation sendt af

Ho Chi Minh. **Thai Hoa Palace** (Palace of Supreme Harmony) kan ses, og **Halls of the Mandarins** samt **9 Dynastic Urns**. I **Forbidden Purple City** kan ses **Emperor's Reading Room**, fundamentet til Royal Theatre og **Dien Tho Residence**, der var dronningemoderens audienshal. Her er fotoudstilling og kejserlige klæder.

Thien Mu Pagoda er 21 meter høj og opført i 1844. Men oprindeligt var der en fra 1601. Hver af etagerne er dedikeret til en Buddha, der har vist sig i menneskeskikkelse. Thien Mu var en fe, der spåede at en pagode skulle opføres. Klokkeren er fra 1710 og vejer 2052 kg og kan høres 10 km væk. Templet var et center for politisk kamp under Vietnamkrigen.

Kongelige Mausoleer: Tu Duc var kejser 1848 – 1883. Mausoleet blev opført 1864 – 1967, og de enorme ressourcer, det krævede, resulterede i et oprørsforsøg, der blev slået ned. Kejseren havde 104 koner, utallige konkubiner, men ingen børn! Måske blev han steril efter smallpox. Der er landingsplads for både, pavillon for digtlæsning, ø for jagter, Hoa Khiem Temple for tilbedelse af kejseren, troner, gravsted for en dronning og adoptiv søn, stele på 20 tons, som det tog 4 år at transportere 500 km til stedet, men man ved ikke, hvor kejserens legeme er begravet. **Khai Dinh** regerede 1916 – 1925, og hans mausoleum blev opført 1920 – 1931. Her er der europæisk indflydelse og det er bygget i beton. Her er der steler, haller, trapper, og kejserens begravelsessted.

Hoi An: Lang Co Beach er malerisk og **Hai Van Passet** ligger i 1172 meters højde med et gammelt fransk fort. Der er en nybygget tunnel. I **Danang** er der **China Beach** og **Museum for Cham Sculpture**. Hoi An er et levende et levende museum, og var et stort handelscentrum i 17. – 19. århundrede. Der er over 800 strukturer af historisk værdi. Ødelagt under Tay Son oprøret i 1770'erne men genopbygget og undgik ødelæggelser under American War. Flere købmandsgårde, pagoder og Den Japansk Overdækkede Bro med statuer af aber og hunde. Mange skræddere og souvenirbutikker.

Saigon: 3 eller 7 millioner, 1/3 lever illegalt uden mulighed for at eje ejendom eller forretning/fabrik; delt ind i 16 bydistrikter, men strækker sig langt om mod grænsen til Cambodja. Mange lommetyve og prostituerede. **Reunification Palace** bygget i 1966 på stedet, hvor der tidligere var residens for den franske generalguvernør. Den **Amerikanske Ambassade**. **War Remnant Museum** med propaganda mod krigen. **Notre Dame Katedralen**, Hovedpostkontoret og **Cholon** med **Thien Hau Pagoda** - Templet for Havets Gudinde - og **Binh Tay Market**. Hotel Intercontinental og Hotel Rex. **Cu Chi Tunnellerne** og **Cao Day i Tay Ninh**.

Mekong: "de 9 drager", 5000 km lang og reguleres af Mekong River Commission, hvor Danmark er største bidragsyder. Vandmængder op til 38.000 m³/sekund. Floden deler sig i 2 hovedgrene ved Phnom Penh og senere i mange grene. Svært at vedligeholde veje i området, styltehuse og årlige oversvømmelser. Produktion af ris var lav pga. kollektivisering under kommunismen, men efter Doi Moi udviklede Vietnam sig til verdens 2. største riseksportør. Der kan høstes 3 gange årligt. Mekong Deltaet har tidligere tilhørt Khmer-riget. **My Tho** er en fattig by, hvor bådudflugter er monopoliseret af den lokale folkekomité. Vinh Trang Pagoden er idyllisk. **Con Phung ø**, Fønixøen, hvor "manden med kokosnødderne" levede. **Can Tho** er hovedbyen i Mekongdeltaet med 330.000 indbyggere. **Cai Rang** er det største flydende marked i Mekongdeltaet, og det skal ses tidligt om morgenen.

Thien Cung Cave is situated on the south-west side the bay, 4 km from the wharf outside of Halong City. The way to Thien Cung is a perilous one, covered on both sides by thick forest. After entering a narrow gate, the grotto's 130-meter-long girth opens up. Getting in we are astonished by the very animated and splendid beauty which is made from stalactite. On the east wall of the grotto, there is a grandiose and imposing picture with characters of heroic tales.

Sammenligning: Vietnam**Areal:** 329.560 km²**Befolkning:** 86 millioner**Landgrænse:** 4639 km**Kystlinie:** 3444 km**Niveauforskjel:** 0 – 3142 meter**Klima:** varmt, tropisk, monsun**Årlig nedbør:** 1200 – 3000 mm**GDP (2010):** 3.100 \$ per. person**Folk:** 56 minoritetsgrupper**Levealder:** 70 (mænd) resp. 75 år (kvinder)**Infant Mortality:** 20,9 pr. 1000 levendefødte**HIV:** 0,4 %**Fedme:** 0,5 %**Analfabeter:** 6 %**Historie:** 1000 år, konflikter med naboer**Religion:** ingen statsreligion**Hovederhverv:** landbrug, fiskeri, industri**Råstoffer:** kul, olie**Økonomisk vækst:** 8 %**Miljøproblemer:** +++**Korruption:** +++**Styreform:** socialistisk markedsøkonomi**Norge**324.179 km² (uden Svalbard)

4,8 millioner

2544 km

3419 (kun fastlandet)

0 – 2469 meter

koldt, tempereret

2252 mm (Bergen) – 764 mm (Oslo)

54.600 \$ per person (nr.7 i verden)

2 minoritetsgrupper (samer, finner)

77 resp. 83 år

3,52 pr. 1000 levendefødte

0,1 %

10 %

0 %

1000 år, konflikter med naboer

protestantisk

industri, service, landbrug

olie, gas, mineraler

0,4 %

demokrati

Norske Ambassade: Chancery Opening hours: 08.30-12.00 & 13.00 – 16.30 Monday – Friday

Address: Royal Norwegian Embassy, 10th Floor, Block B, Vincom City Towers, 191 Ba Trieu Street, Hanoi,

Tel: +84 4 3974 8900 Fax: +84 4 3974 3301 E-mail: emb.hanoi@mfa.no; Hvis du trenger assistanse utenfor ambassadens

kontortid, ring ambassadens telefonnummer og du vil få muligheten til å bli satt over til UDs operative senter for videre assistanse

Visa Section: Visitor's hours: 09.00 - 11.30 Monday – Thursday. Tel. enquiries: 13.30 - 14.30 Monday – Thursday. Consular Unit,

Royal Norwegian Embassy, 10th Floor, Block B, Vincom City Towers, 191 Ba Trieu Street, Hanoi, Vietnam. Tel: +84 4 3974 8900 Fax:

+84 4 3974 3301 E-mail: visum.hanoi@mfa.no

The Royal Norwegian Consulate is located in Ho Chi Minh City. Honorary Consul: Mr. Arild Haugan. Address: Royal Norwegian

Consulate, Somerset Chancellor Court, 5th Floor, 21-23 Nguyen Thi Minh Khai Street, District 1, Ho Chi Minh City. Tel: +84 8 3822

1696 Fax: +84 8 3827 2696 Email: norcons@hcm.fpt.vn Opening hours: 08.30-11.30 & 13.30-16.30

Norsk samarbeide med Vietnam

Siden Vietnam startet sin økonomiske reformprosess "Doi Moi" i 1986, har landet oppnådd en oppsiktsvekkende fattigdomsreduksjon, og anses i det internasjonale miljøet å være blant de mest suksessrike land når det gjelder å bekjempe fattigdom. Mellom 1993 og 2004 ble antall fattige etter Verdensbankens fattigdomskriterier redusert fra 58 prosent til 19 prosent. Likevel er fattigdommen fremdeles et alvorlig problem i landet, særlig blant de etniske minoritetsgruppene i fjerntliggende strøk og ved kysten.

Norsk bistand til Vietnam beløp seg totalt til ca. NOK 97.5 mill i 2006. Beløpet inkluderer bilateral stat til stat gavebistand, bistand gjennom norske frivillige organisasjoner, bistand gjennom næringslivsordningene og nødhjelpsinnsetts. Stat til stat-bistanden blir forvaltet av UD, i hovedsak gjennom den norske ambassaden i Hanoi.

Vietnam har til tross for en positiv økonomisk utvikling de siste ti årene fortsatt et fattigdomsproblem. Omtrent 16 millioner mennesker lever under fattigdomsgrensen på en dollar om dagen, og store grupper som befinner seg over fattigdomsgrensen er sårbare på grunn av tilbakevendende naturkatastrofer som flom og tyfoner. Fattigdomsreduksjon vil derfor være hovedmålet for norsk bistand. Norge legger i likhet med de andre giverne i Vietnam de nasjonale utviklingsplanene til grunn for utviklingssamarbeidet.

Det norske utviklingssamarbeidet med Vietnam står foran en omlegging i retning av mer faglig samarbeid. Følgende områder gis hovedprioritet i utviklingssamarbeidet; kvinner og likestilling, miljø / klima, olje og energi, fiskeri

Kvinner og likestilling

Det synes å være bred interesse for å trekke på norske erfaringer innen dette området og på denne bakgrunn er det initiert samarbeid med flere sentrale vietnamesiske institusjoner, blant andre National Committee for the Advancement of Women. Styrking av kvinnefokus i opplæringen av ledere er også signalisert som et felt hvor det er interesse for samarbeid. Videre er det inngått en avtale med NAV (Kirkens Nødhjelp i Vietnam) om støtte til aktiviteter til bekjempelse av vold i hjemmet, samt menneskehandel hvor kvinner er særlig utsatt.

Miljø/klima

Miljøproblemene i Vietnam er økende som følge av den sterke økonomiske veksten og en stor befolkning. Selv om mye av det formelle lovgrunnlaget på området er på plass, gjenstår store utfordringer på implementeringssiden. FNs normative rolle med grunnlag i internasjonale miljøkonvensjoner er særlig relevant i denne situasjonen. Den norske støtten gjennom FN-systemet kommer i tillegg til egne norsk-vietnamesiske miljøprosjekter innen vannforsyning, sanitær og avfall.

Vietnam er en av verdens mest utsatte land mht. naturkatastrofer, herunder tyfoner og flommer. Miljø- og klimaspørsmål står således høyt på den politiske agendaen. På denne bakgrunn prioriteres samarbeid i form av humanitær innsats og mer langsiktig kapasitetsbygging innenfor forebygging av naturkatastrofer. Dette samarbeidet bygger på norsk kompetanse innen miljø/klima.

Olje og energi

Vietnam har et betydelig vannkraftpotensiale, og inntekter fra petroleum utgjør nær 1/3 av statens inntekter. Norge og Vietnam har over flere år hatt et bistandsfinansiert samarbeid innen vannkraft og petroleum, og har nå bilaterale prosjekter med det vietnamesiske Miljø- og naturressursministeriet om kapasitetsbygging innen konsesjonsbehandling av vann for vannkraftformål, og med Industriministeriet om kapasitetsbygging innen offentlig forvaltning av petroleumsressursene. Det er også ønske om bilateralt samarbeid for å bygge opp kompetanse hos myndighetene ansvarlig for å regulere kraftsektoren.

Fiskeri

Vietnam er en betydelig fiskerinasjon, og den norske kompetansen er etterspurt bla. innen fiskeriforvaltning og havbruk. Norge og Vietnam har over flere år hatt samarbeid innen denne sektoren, bl.a. gjennom institusjonssamarbeid mellom norske og vietnamesiske fiskerimyndigheter og forskningsinstitusjoner/universiteter. Bistandssamarbeidet har samtidig åpnet for et samarbeid mellom Norge og Vietnam i internasjonale fiskerifora. (Februar 2008).

Utenlandske statsborgere som har fått norsk statsborgerskap, etter tidligere statsborgerskap, i tiden 1977-2007: Totalt: 202.865, heraf 17.846 fra Pakistan og 14.051 fra Vietnam.

I 2010 eksporterte Norge for 844.179 N. kr. til Vietnam og importerte for 1.889.019 N. kr. fra Vietnam.

Vietnams ansikt

Av VG Netts leser [Frode Fosse Valland](#)

Joda - Vietnam er et land og ikke en krig. Men det er et lite land som har slått et par riktig store land i kriger vi fortsatt snakker om. Og om vietnameserne er aldri så gjestfrie, så ligger en utrolig stolthet - en fortjent stolthet - bak mye...

Denne gangen heter guiden min Minh. Det er et guttenavn, men hennes far var så sikker på at denne ellefte ungen (!) ville bli en gutt at hun måtte få navnet uansett. Minh. Etter "onkel Ho". Ho Chi Minh. Mannen som forandret verden for all tid.

Under innflygningen til Saigon Cho Lon får jeg en helt ny følelse i kroppen min. Under meg ligger et av de mest forpinte landene i verden. Og - skal det vise seg - et av de vakreste.

Fra flyplassen reiser vi over endeløse rismarker spekket med små landsbyer mot denne byen av byer i krigsfilmhistorien. Brått er den der med lekke, franske villaer i små hager. Markeder med myldrende liv i utallige boder som selger alt fra blekksprut til spurv. Og en hel masse mennesker som uten videre anerkjenner meg og min vestlige tilstedeværelse med smil, interesse, latter og genuin høflighet. Minh tar meg med til den eldgamle pagoden Phouc Hai Tu til minne om en skildpadde. Ja faktisk en skildpadde. Hun forklarer meg forskjellen mellom liv og død - før og nå. Vi tenner røkelse og beundrer skildpaddens evne til å leve lenge og uaffektet.

Tidlig den neste morgenen reiser vi nemlig til Cu Chi og ser restene av det vietnamesiske folks kamp mot USA. I tunneller drev menneskene her sin overlevelse, sine skoler, våpenverksteder, sykehus og alt man kan tenke seg mot en umulig, høyteknologisk fiende. Stolt viser de frem sine hjemmelagde feller og våpen og tankene mine driver mot hjemmefrontsmuseet på Akershus.

Så tar Minh meg med til Cao Daist tempelet i Tai Ninh - ikke en time fra Ho Chi Minh byen - der munkene har funnet det beste i religioner fra buddhismen til katolisismen og laget et tempel som er et regelrett fyrverkeri i tro og farger! Jeg kommer aldri til å glemme morgenprosesjonen i alle verdens farger, der Kristus, buddha og Krishna alle blir tilbudt på behørig avstand fra et alter bestående av et venstre øye som ser alt!

Saigon er et mylder av mennesker og motorsykler. Når helgen kommer tar man sine nærmeste med og "cruiser" byen, og det er ikke uvanlig å se fire på en liten scooter. For bare få år siden var dette en umulighet. Loven om at alle kan eie en scooter er bare et par år gammel, og en ok maskin koster omtrent to månedslønner.

Vi reiser ut av Saigon dagen etter, og Minh tar meg med ned til Mekong-deltaet. Etter fire timer i en liten minibuss når vi et fergeleie som kunne ligget hvor som helst i vest-Norge. Med unntak av menneskemengdene, som er helt utrolig! Mest av alt er det unge gutter og jenter på vei hjem fra skolen. I uniformer. Pikene i lange hvite drakter. Guttene med hvite skjorter og marineblå bukser med press. Jeg kjøper en t-skjorte, et silkeskjert og en flaske lokal øl til kr 4. For alt.

En såkalt Sampan - en lavtliggende seilbåt - tar oss med rundt i deltaet. Minh forklarer men jeg klarer ikke ta øynene fra elvebredden. En lunken øl, en billig caps og en neve postkort makter ikke å overdøve utsikten mot vår verdens

største proteinkilde. Jeg gaper i møtet med de sydøstasiatiske bøndene. Gitt mer tid i Vietnam ville jeg blitt med Minh hjem. I skrivende stund lytter jeg til CNN. Det ville forundre meg om dette stykket ble trykket.

Skrev reisebrev - vant reisesjekk

Publisert 14.03.07 - 09:20, endret 14.03.07 - 09:21 (VG NETT)

Frode Fosse Valland (36) skrev reisebrev nummer 1000 på VG Nett, og belønnes med en reisesjekk på 10 000 kroner.

Vallands nedtegnelser fra den kinesiske landsbygda ble publisert som reisebrev nummer tusen på VG Nett. VG markerer begivenheten med å påspandere forfatteren en valgfri reise til en verdi av 10 000 kroner.

- Kjempehyggelig! Jeg vinner jo aldri noe, er globetrotterens umiddelbare kommentar når VG tar kontakt.

Valland har reist mer enn de fleste, helt fra han var barn. Faren jobbet i Norad, og familien var stadig på farten. Reisetrangen har han beholdt i sitt voksne liv: Frode har dessuten gjort rastløsheten til levebrød. 36-åringen har jobbet som reiseleder i Hellas, Kina, Egypt og på Svalbard.

Tur med mor Reisesjekken på 10 000 kroner vil han bruke på en middelhavsferie med sin gamle mor. - Hun har vært flink til å ta med meg ut på tur, så jeg vil gi henne noe tilbake, sier Frode.

Valget falt på den greske øya Skiathos, hvor Frode har jobbet i et halvt år. Det må kunne sies å være et ganske uspektakulært reisemål for en såpass bevandret mann. Vinneren er imidlertid klar på at man ikke trenger å dra langt av gårde for å finne de gode opplevelsene. - Noe av det sterkeste jeg har opplevd var Finnmark i minus 50 grader. Vi var to stykker som kjørte snøscooter fra Alta til Kautokeino under ekstreme værforhold. Kulden var grotesk, minnes Frode.

Asia er likevel den verdensdelen hvor Frode trives best. - Jeg har som mål å gjennomføre en stor reise i året. Akkurat nå er det Vietnam som er drømmereisemålet. Vietnam fremstår slik Thailand gjorde for omtrent 30 år siden, før masseturismen hadde gjort seg gjeldende. Frode har imidlertid ingen betenkeligheter med selv å jobbe i turistbransjen, som lever av denne kommersialiseringen. - For den reisende kan masseturismen oppleves negativt. Samtidig må man huske på at turismen tilfører disse landene milliarder av kroner, sier han.

- *Stemmer det at det beste ved å reise er å komme hjem igjen?* - Nei. Det beste er de første, forvirrende dagene på et nytt sted, når man ikke har kontroll, og usikkerheten melder seg. Å oppleve noe slikt gir en enorm følelse av mestring.

Og er det én ting han har fått erfare på sine mange reiser, er det at godt humør er viktig.- Man kommer enormt mye lenger med et smil enn med sure miner, konstaterer reisesjekk-vinneren.

Guilin - gudenes ferieparadis Av VG Netts leser [Frode Fosse Valland](#)

Endeløse rismarker spekket med loddrette kalkstensklipper, røde i den hete aftensolen. På elven Lijiang gjør skarvefiskerne de små båtene sine klare for kveldens økt. Jeg har reist fra Beijing til Guilin, til det som her kalles Gudenes Ferieparadis. Dragon Air har brakt meg fra den hypermoderne verdensmetropolen Beijing til Guilin i det sydlige Kina. Fra det vesle vinduet mitt i den nye Airbus-maskinen har jeg sett Kina forandre seg. Den fuktige luften slår mot meg idet jeg går ut av terminalbygningen.

Her møter jeg Penny, som i virkeligheten heter "snart står solen opp" på kinesisk, og sammen skal vi foreta reisen ned Lijiang til Yangzhou. Jeg forteller henne om avreisen fra Beijing-vinteren, om menneskemengdene på flyplassen og stress og mas. Penny rister på hodet og ler. Hun har aldri vært i

Beijing - eller ombord i et fly for den saks skyld. Jeg føler at jeg har kommet til Syden, på en måte. Jeg kjenner forskjellen. Pulsen daler.

Å fiske med fugl

Sheraton-hotellet kunne ligget hvor som helst i verden, og jeg legger meg med en følelse av forventning. Tidligere på kvelden var vi ute på elven Li med en av skarvefiskerne. De store fuglene har fått halsen snørt igjen, og umiddelbart følte jeg meg som et vitne til dyreplageri når den gamle mannen åpnet nebbet til det flotte dyret og halte fiskene ut igjen, en etter en. Men Penny forklarte at fuglen er et kjært familiemedlem, og at samspillet mellom fiskerne og fuglene har tusen år gamle tradisjoner.

Dagen etter reiser vi ned den fantastiske elven. Det berømte landskapet, som er avbildet på baksiden av den kinesiske 20-yuan seddelen, glir forbi med sine kalksteinsklipper og den ugjennomtrengelige jungelen avbrutt av små jordlapper der det dyrkes ris, te og forskjellige frukter.

Overalt ser vi de små båtene som er trukket opp på land. Av og til kommer barn svømmende ut mot den lille med komfort

able båten vår, med enkle flytemidler som tømmerstokker eller store isoporstykker, griper de fatt i relingen og byr frem små, hjemmelagede suvenirer. Jeg kjøper en vakker Buddha for 50 yuan (ca 60 kroner), og viser den til Penny, som ler og synes jeg har blitt grundig lurt.

Etter fire timer får vi plutselig øye på havnen i Yangshou med et yrende folkeliv. Det er like før Kina får enda en ny dimensjon for meg. Hvordan kan man begynne å beskrive Yangzhou? Vi sjekker inn på hotellet med det pretensiøse navnet Yangzhou Paradise Resort, før Penny og jeg tar fatt på den lange gågaten i sentrum av byen.

Backpackerstaden

Lave trebygninger som ser ut som om de skal til å tumle over gaten inneholder alle slags butikker, små restauranter, barer og boder. Dette er backpackernes hovedstad i det sydlige Kina og nesten alle restaurantene tilbyr internett, pizza og pasta. Kopivarer av solbriller, sko, klær, klokker, musikk og DVD-filmer tilbys overalt. For 100 yuan kjøper jeg et par RayBan briller, to DVD'er, en pizza og en god Long Island Ice Tea. Pizzaen er nesten uspiselig, men det er ikke de ferske, grillede elvemuslingene som Penny finner til oss nærmere havnen. Vi sitter her nede og lar mørket falle på. Pludrer om alt og ingenting, smatter og slurper på muslingene som ekte kinesere og nyter den milde, rene luften.

Pennys foreldre var lærere som ble relokalisert under kulturrevolusjonen, og som nå arbeider ved et tebrenneri i Guilin. Men takket være dem har Penny lært seg engelsk og fått seg jobb som guide. Hun forteller om hvordan tiden har stått stille her nede i hundrevis av år, og om revolusjoner som har kommet og gått og hvordan livet har forandret seg etter at hun så sin første Coca-Cola-flaske for omtrent ni år siden. Senere den kvelden ser vi det spektakulære showet ute på Li, der hundrevis av perfekt koreograferte menn, kvinner, barn og eldre viser glimt fra regionens historie med elven, klippene og jungelen som scene.

Reisen fra Beijing til Guilin og Yangzhou er en reise i tid. Takket være Penny har jeg fått tilført uendelig mye mer, og lagt igjen litt etter meg i form av penger og - forhåpentligvis – inntrykk

«**Når Kina våkner, vil verden skjelve**», sa Napoleon i sin tid. Heldigvis slumrer litt av Kina ennå...

Quiz om Vietnam

1. Hvad er nuoc cham?
2. Hvornår endte American War?
3. Hvad er BNP pr. person i Vietnam?
4. Hvornår var Hué kejserby?
5. Hvor mange kalkstensøer er der i Halong Bay?
6. Hvad var Champa?
7. Hvad hed den amerikanske pilot, der var fængslet i Hanoi og senere blev ambassadør?
8. Hvad er buddhismes 4 ædle sandheder?
9. Hvad hedder den idylliske sø i Hanois Old Town?
10. Hvornår var franskmændene i Vietnam?
11. Hvor mange underjordiske km tunnel fandtes der i området ved Cu Chi?
12. Hvad er Cao Dai?
13. Hvor mange gange kan man høste ris årligt i Vietnam?
14. Hvor mange mennesker bor i Vietnam?
15. Hvor lang er Mekong floden?
16. Er der malaria i Vietnam?
17. Hvad er buddhismes trosbekendelse?
18. Hvad er Cholon?
19. Hvornår er det regntid i Vietnam?
20. Hvor mange fuglearter findes i Vietnam?
21. Hvad er pho?
22. Hvad er Hoi An kendt for?
23. Nævn en film fra Vietnam?
24. Hvor mange koner – og børn - havde kejser Tu Duc

Og med Lises fine billede fra vores sightseeingseftermiddag i Hoi An slutter denne beretning om en dejlig og spændende tur til Vietnam.

Stor tak til alle deltagerne!